

**ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова Приймальної комісії
Університету ДФС України

П.В. Пашко

«10» _____ 2019 р.

**ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
при вступі на навчання
для здобуття освітнього ступеня магістра
на основі ступеня бакалавра, магістра (ОКР спеціаліста)
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
освітніх програм «Управління процесами в сфері банківського бізнесу»,
«Управління фінансовою та страховою діяльністю», «Управління
державними фінансами», «Бізнес-процеси на міжнародних фінансових
ринках», «Фінансова аналітика»,
«Фінансовий менеджмент у сфері бізнесу»
«Фіскальне адміністрування»**

Ірпінь – 2019

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка	5
2. Зміст додаткового вступного випробовування з дисципліни «Фінанси»	6-8
3. Перелік рекомендованих джерел з дисципліни «Фінанси»	8-11
4. Зміст додаткового вступного випробовування з дисципліни «Гроші та кредит»	11-15
5. Перелік рекомендованих джерел з дисципліни «Гроші та кредит»	15-17
6. Критерії оцінювання	18
7. Зразок екзаменаційного білета додаткового вступного випробування	19-23

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма додаткового випробування при вступі на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра галузі знань 07 «Управління та адміністрування» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», розроблена відповідно до Методичних рекомендацій підготовки програм та екзаменаційної документації з фахових вступних випробувань, додаткових вступних випробувань, вступних іспитів для вступу на навчання до Університету державної фіскальної служби України.

Програма додаткового випробування включає матеріал державної програми з наступних дисциплін:

- фінанси;
- гроші та кредит.

Метою додаткового вступного випробування є з'ясування рівня теоретичних знань та практичних навичок вступників, яких вони набули під час навчання за освітнім ступенем бакалавра за іншою спеціальністю, та формування рейтингового списку і конкурсного відбору вступників на навчання за освітнім ступенем «Магістр» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» в межах ліцензованого обсягу.

Головним завданням додаткового вступного випробування є виявлення у вступників спеціальних знань і практичних навичок з комплексу фахових навчальних дисциплін.

Програма додаткового вступного випробування складається з пояснювальної записки, змісту фахових вступних випробувань з навчальних дисциплін, критеріїв оцінювання результатів фахового вступного випробування, списку рекомендованих джерел.

Додаткове вступне випробування проводиться у письмовій формі. Екзаменаційний білет складається із 10 тестових завдань закритого типу, 4 варіанти відповіді з однією правильною.

ЗМІСТ ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

ДИСЦИПЛІНА «ФІНАНСИ»

Тема 1. НЕОБХІДНІСТЬ, СУТЬ ТА ОЗНАКИ ФІНАНСІВ

Розвиток людського суспільства, вдосконалення виробничих відносин, виникнення товарно-грошових відносин. Фінанси як продукт товарно-грошових відносин і розвитку держави. Фінанси як економічна категорія, їх об'єктивна необхідність, зміст і призначення в суспільстві.

Фінанси і грошові ресурси. Роль фінансів в розподілі і перерозподілі валового внутрішнього продукту і національного доходу. Фінансові методи регулювання економічних і соціальних процесів в державі.

Тема 2. ФІНАНСОВА СИСТЕМА

Фінансова система, її структура, особливості побудови в різні періоди розвитку суспільства і державних утворень. Історичний аспект розвитку фінансової системи України як незалежної держави. Загальна характеристика складових фінансової системи України. Правова та економічна основа фінансової системи України та проблеми її вдосконалення.

Тема 3. ФІНАНСИ В ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ ДЕРЖАВИ

Призначення і роль фінансів в економічній системі держави. Фінансовий механізм. Фінанси і ціна. Фінанси і оплата праці. Фінанси і кредит. Фінансові санкції і стимули. Фінансові ресурси. Фінансові баланси. Фінансові показники і їх зв'язок з загальноекономічними показниками. Фінансове планування і прогнозування. Фінансові резерви.

Тема 4. ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА

Фінансова політика держави як важлива ланка економічної політики. Призначення, зміст, основні принципи і завдання фінансової політики держави. Вплив фінансової політики на економічний і соціальний розвиток держави.

Тема 5. ПОДАТКИ І ПОДАТКОВА СИСТЕМА

Економічна природа податків та їх ознаки. Функції податків. Податки та інші форми платежів до бюджету: плата, збори. Елементи податку. Класифікація податків. Податкова система та податкова політика.

Тема 6. БЮДЖЕТ І БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

Бюджетна система держави, її зміст і призначення, правова основа. Доходи і видатки бюджетів. Бюджетний устрій. Бюджетний процес. Бюджетні методи впливу на економічний і соціальний розвиток держави. Бюджетний механізм. Планування і прогнозування показників бюджетів. Дефіцит бюджету, його причини та класифікація. Джерела погашення дефіциту бюджету. Принципи побудови бюджетної системи України та шляхи її вдосконалення.

Тема 7. МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ І МІЖБЮДЖЕТНІ ВІДНОСИНИ

Фінансові проблеми місцевого і регіонального самоврядування. Місцеві бюджети, їх призначення та роль, структура доходів і видатків, шляхи зміцнення фінансової незалежності місцевих органів влади і управління. Позабюджетні кошти і валютні фонди місцевих Рад народних депутатів. Джерела надходжень і основні напрями їх використання.

Тема 8. ФІНАНСИ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

Зміст і основні принципи організації фінансів підприємств і організацій в різних галузях економіки. Вплив галузевих особливостей на організацію фінансів. Фінансові методи регулювання господарської діяльності підприємств і організацій. Доходи і видатки господарських суб'єктів, їх прогнозування і використання.

Тема 9. ДЕРЖАВНІ ЦІЛЬОВІ ФОНДИ

Склад фондів, їх економічна природа і призначення. Пенсійний фонд. Фонд соціального страхування. Фонд для здійснення заходів по ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи. Фонд сприяння зайнятості населення. Фонд сприяння конверсії. Державний інноваційний фонд. Валютний фонд. Інші централізовані і децентралізовані фонди цільового призначення. Порядок створення і використання фондів. Роль фондів в фінансовому забезпеченні економічних і соціальних програм. Деякі питання удосконалення системи позабюджетних фондів.

Тема 10. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ НАСЕЛЕННЯ

Соціальні гарантії та механізм їх реалізації. Система соціальних гарантій населення. Організація фінансового забезпечення соціальної сфери. Фінанси освіти і науки, охорони здоров'я, соціального страхування і забезпечення.

Тема 11. ДЕРЖАВНИЙ КРЕДИТ І ДЕРЖАВНИЙ БОРГ

Економічна суть і роль державного кредиту. Форми державного кредиту. Державний борг. Внутрішній державний борг. Зовнішній державний борг. Проблеми державного боргу, його границі і порядок обслуговування.

Тема 12. ФІНАНСОВИЙ РИНОК

Призначення та роль фінансового ринку в економіці держави. Структура і класифікація фінансового ринку. Інструменти фінансового ринку. Основні операції фінансового ринку. Фінансові активи та їх види. Фінансові установи, їх функції і організаційна структура. Правове державне регулювання фінансового ринку. Стан та перспективи розвитку фінансового ринку в Україні.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ»

Основна

1. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси: навчальний посібник / за заг. ред. Базилевича В.Д. - К.: Атіка, 2004. – 368 с.
2. Буряк П. Ю. Фінанси: підручник. – К.: Хай-Тек Прес, 2010. – 392 с.
3. Василик О.Д. Теорія фінансів.– К.: Вища школа, 2004. – 608 с.
4. Лютий І.О., Демиденко Л.М., Романюк М.В., Тропіна В.Б., Субботович Ю.Л. Податкова система : навч. посібник. К.: ЦУЛ. 2009 – 456 с.
5. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія) .– К.: КНЕУ, 2002. – 208 с.
6. Романенко О.Р. Фінанси: підручник для ВНЗ. К.: Центр учбової літератури, 2016. – 310 с.
7. Федосов В.М., Юрій С.І. Теорія фінансів: підручник. – К., ЦУЛ. 2010. – 576 с.

Додаткова

8. Бюджетний кодекс України: чинне законодавство зі змінами і допов. станом на 02 вересня 2011 року- К.:Алетра; КНТ, ЦУЛ, 2011.-118с.
9. Бланкарт Ш. Державні фінанси в умовах демократії. Вступ до фінансової науки.– К.: Либідь, 2000. – 345 с.
10. Булгакова С.О. Історія казначейської справи . – К, 2002. – 286 с.
11. Б'юкенен Джеймс М, Масгрейв Річард А. Суспільні фінанси і суспільний вибір. Два протилежних бачення держави: Пер. з англ. - К.: КМ Академія, 2004. – 546 с.
12. Вахненко Т.П. Зовнішні боргові зобов'язання у системі світових фінансово-економічних відносин.-К.:Фенікс, 2006. – 385 с.
13. Венгер В.В. Фінанси: Навч.посіб.–К., 2009. – 295 с.
14. Внукова Н.М., Кузменчук Н.В. Соціальне страхування: Навч..посіб.– 2009.
15. Воронова Л.К. Фінансове право: Підручник. - К.: Моя книга, 2006.
16. Гридчина М.В. Субботович Ю.Л. Фінанси. (Теоретичні основи).– К. 2004.

17. Демиденко Л.М., Субботович Ю.Л. Податкова система. Підручник-К.: Центр учбової літератури , 2007
18. Закон України «Про державний внутрішній борг України» // Відомості Верховної Ради України, 1992, N41, ст.59; 2000, N35, ст.282.
19. Закон України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування " від 8 липня 2010 р. №2464-VI.
20. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» від 9 липня 2003 року N 1057-IV.
21. Зайчикова В.В. Місцеві фінанси України та європейський країн. -К.: НДФІ, 2007.
22. Карлін М.І. Державні фінанси України: Навч. посіб.– К.Знання, 2008.
23. Кауль И, Кунсисанью П. Новые государственные финансы. Ответ на глобальные вызовы. Обзор.–М.: Весь мир, 2006.
24. Кравченко В.І. Місцеві фінанси України.–К.: Знання, 2000.
25. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України – К.: НІОС, 2008.
26. Кириленко О.П., Малиняк Б.С Теорія і практика бюджетних інвестицій. – Тернопіль.: Економічна думка, 2007.
27. Костенко Ю.О. Фінансове право України. Навчальний посібник НАН України: Інститут економіки та прогнозування – К., 2010.
28. Клець Л.Є. Бюджетний менеджмент. : Навч. посіб.– К: Центр учбової літ. 2007
29. Лютий І.О. Податки на споживання в економіці України: Монографія.- К.: Знання,2005
30. Луніна І.О. Диверсифікація доходів місцевих бюджетів.– К.: Наукова думка, 2010.
31. Лук'яненко І.Г. Системне моделювання показників бюджетної системи України: принципи та інструменти. К.:Вид.дім «Києво-Могилянська академія», 2004.
32. Мартинас-Васкес Х, Алм Дж. Державні фінанси в розвиткових та перехідних країнах./ Пер. з англ.– К: К.І.С., 2007.
33. Немец Ю., ГленРайт Державні фінанси: теорія і практика перехідного періоду в Центральній Європі. – Київ: Основи, 1998.
34. Опарін В.М., Малько В.І. Бюджетна система.– К.: КНЕУ, 2002.
35. Осипчук Л.Л. Основи казначейської справи.– К., 2006.
36. Осипчук Л.Л. Организация исполнения государственного бюджета– К., 2005.
37. Павлюк К.В. Бюджетна система України. – К., 2008
38. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України: Навч..посіб.– К.: Знання, 2008.
39. Поляк Г.Б.Фінанси.Навч..посіб.–М.ЮНИТИ-ДАНА, Серія «Золотий фонд російських підручників», 2010.
40. Пушкарева В.М. История финансовой мысли и политика налогов. – М. 2008.
41. Поддерегін А.М. Фінанси підприємств: Підручник.– К.: КНЕУ, 2009.
42. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник.– К.: КНЕУ, 2009.
43. Соколовська А.М. Основи теорії податків: Навчальний посібник.- К. : 2010.

44. Слухай С.В. Міжбюджетні трансферти у постсоціалістичних країнах: від теорії до реалій. Монографія. – Київ: Артек, 2002.
45. Ткаченко Н.М. Єдиний соціальний внесок. Нарахування та сплата.- Навчально-практичний посібник. – К.: Алерта, 2011
46. Стігліц Дж. Е. Економіка державного сектора. – К: Основи, 1998.
47. Фещенко А.В., Проноза П.В., Кузьминчук Н.В. Бюджетна система України. Навч. пос.- К.: «Кондор», 2008.
48. Юрій С.І., Федосов В.М. Фінанси. Підручник– К.:Знання, 2008.
49. Юрій С.І., Стоян В.І., Мац М.Й. Казначейська система: підручник. – Тернопіль:Карт-бланш, 2009
50. Юрій С.І. , Шаварина М.П.,Шаманська Н.В. Соціальне страхування.: Підручник. – К.: Кондор, 2009
51. Utility Pricing Policy and Local Budgets in Ukraine// NISPAcee The Network of Institutes in Centra Europe, 2004: \\Слухай С.В., Субботович Ю.Л.
52. Taxation trends in European Union, 2008. URL: http://www.ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/gen_info/ekonomicanalysis/tax_structures/index_en.htm.
53. Президент України. URL: <http://www.president.gov.ua>
54. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
55. Верховна Рада України URL: <http://www.rada.gov.ua>
56. Міністерство праці та соціальної політики України. URL: <http://misp.gov.ua>
57. Міністерство економіки і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua>
58. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
59. Міністерство охорони навколишнього природного середовища України. URL: <http://www.menr.gov.ua>
60. Антимонопольний комітет України. URL: <http://www.amc.gov.ua>
61. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
62. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України. URL: <http://www.dfp.gov.ua>
63. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.ssmc.gov.ua>
64. Державна фіскальна служба України. URL: <http://www.sta.gov.ua>
65. Пенсійний фонд України. URL: <http://www.pfu.gov.ua>
66. Фонд державного майна України. URL: <http://www.spfu.gov.ua>
67. Державна фінансова інспекція України. URL: <http://www.dkrs.gov.ua>
68. Державне казначейська служба України. URL: <http://www.treasury.gov.ua>
69. Національний Депозитарій України. URL: www.ndu.gov.ua
70. Національний інститут стратегічних досліджень -<http://www.niss.gov.ua>
71. Рада підприємців України при Кабінеті Міністрів України. URL: www.business-rada.kmu.org.ua
72. Рахункова палата України. URL: <http://www.ac-rada.gov.ua>
73. Бізнес. URL: <http://business.ua>
74. Вісник пенсійного фонду України. URL: <http://www.vpf.com.ua/ua/archiv>
75. Вісник податкової служби України. URL: www.visnuk.com.ua
76. Вопросы экономики. URL: <http://www.vopreco.ru>

77. Дзеркало тижня. URL: <http://www.zn.kiev.ua/ie/index>
78. Журнал європейської економіки. URL: <http://www.jee.te.ua>
79. Інститут Економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <http://www.ier.kiev.ua>
80. Коммерсант-Україна. URL: www.kommersant.ua
81. Контракти. URL: <http://www.kontrakty.com.ua>
82. Кореспондент. URL: <http://korrespondent.net/zhurnal>
83. Українська інвестиційна газета. URL: www.investgazeta.net
84. Урядовий кур'єр. URL: <http://uamedia.visti.net/uk>

ДИСЦИПЛІНА «ГРОШІ І КРЕДИТ»

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ ТА ФУНКЦІЇ ГРОШЕЙ

Сутність грошей. Гроші як загальний еквівалент. Гроші як гроші і гроші як капітал. Походження грошей. Роль держави у творенні грошей. Форми грошей та їх еволюція. Повноцінні гроші. Монети. Неповноцінні гроші. Паперові гроші. Кредитні гроші. Депозитні гроші. Електронні гроші. Квасігроші. Цінність грошей. Купівельна спроможність грошей.

Функції грошей. Функція грошей як мірило цінності. Масштаб цін. Гроші як засіб обігу. Гроші як засіб платежу та засіб нагромадження. Світові гроші. Еволюція золота як світових грошей. Якісні властивості грошей.

ТЕМА 2. ГРОШОВИЙ ОБОРОТ І ГРОШОВА МАСА

Сутність та економічна основа грошового обороту. Модель грошового обороту. Грошові потоки та їх балансування. Структура грошового обороту. Грошовий обіг. Фіскальний оборот. Кредитний оборот. Безготівковий та готівковий грошовий оборот, їх співвідношення.

Маса грошей в обороті. Грошові агрегати. Структура грошових агрегатів в Україні. Грошова база. Величина грошової бази. Швидкість обороту грошей. Рівняння І.Фішера. Поняття монетизації економіки. Показник рівня монетизації економіки. Проблеми монетизації економіки України.

ТЕМА 3. ГРОШОВИЙ РИНОК

Сутність та особливості функціонування грошового ринку. Об'єкти та інструменти грошового ринку. Інституційна модель грошового ринку. Канали прямого та опосередкованого фінансування. Структура грошового ринку. Критерії сегментації грошового ринку. Ринок грошей та ринок капіталів.

Попит та пропозиція на ринку грошей. Цілі та мотиви попиту на гроші. Чинники, що впливають на попит на гроші. Формування пропозиції грошей і його чинники. Інструменти ринку грошей. Інструменти ринку капіталів.

ТЕМА 4. ГРОШОВІ СИСТЕМИ

Грошова система: сутність та призначення. Структура грошової системи. Види грошових систем. Еволюція грошових систем. Біметалізм. Монометалізм. Система паперово-кредитного обігу. Золотозливковий стандарт. Ринкові та неринкові грошові системи. Відкриті та закриті грошові системи. Створення та розвиток грошової системи України.

Методи прямого державного регулювання грошового обороту та грошового ринку. Заходи фіскальної політики. Заходи у сфері безготівкових платежів. Регулювання готівкових платежів. Заходи грошово-кредитної політики. Заходи валютної політики.

Платіжні системи. Платіжні інструменти. Платіжне доручення. Платіжні вимоги. Чек. Вексель. Платіжні картки. Оргструктура платіжної системи. Якісні характеристики платіжної системи.

Методи опосередкованого регулювання грошового обороту і грошового ринку. Грошово-кредитна політика. Види грошово-кредитної політики. Цілі грошово-кредитної політики.

ТЕМА 5. ІНФЛЯЦІЯ ТА ГРОШОВІ РЕФОРМИ

Сутність інфляції. Інфляція попиту. Інфляція витрат. Закономірності інфляційного процесу. Вимірювання інфляції. Індекс споживчих цін. Індекс цін виробників. Дефлятор ВВП.

Види інфляції. Класифікація видів інфляції. Види інфляції за формами прояву. Види інфляції за темпами знецінення грошей. Види інфляції за чинниками виникнення. Особливості монетарної інфляції. Причини інфляції. Економічні наслідки інфляції. Державне регулювання інфляції. Антиінфляційна політика. Дефляційна політика. Особливості інфляції в Україні.

Сутність та види грошових реформ. Структурні грошові реформи. Реформи часткового типу. Методи стабілізації купівельної спроможності грошових одиниць: дефляція, деномінація, нуліфікація, девальвація, ревальвація. Основні моделі грошових реформ. Грошові реформи формального типу. Грошові реформи конфіскаційного типу. Реформи паралельного (консервативного) типу. Грошова реформа в Україні.

ТЕМА 6. ВАЛЮТНИЙ РИНОК І ВАЛЮТНІ СИСТЕМИ

Сутність валюти та валютних відносин. Види валюти. Конвертованість валюти. Повна та часткова конвертованість валюти. Сутність валютного ринку. Об'єкти і суб'єкти валютного ринку. Класифікація валютних ринків. Конверсійні валютні операції. Строкові валютні операції. Чинники, що визначають кон'юнктуру валютного ринку. Базові чинники. Регулятивні чинники. Чинники кризового характеру.

Валютний курс: його сутність та призначення. Котирування валют. Види валютних курсів. Фіксований валютний курс. Плаваючий валютний курс. Переваги та недоліки фіксованого і плаваючого валютних курсів. Економічні чинники, які визначають валютний курс. Регулятивні інструменти впливу на валютний курс.

Поняття валютної системи. Структура валютної системи. Валютна політика. Світова та національна валютні політики. Валютне регулювання. Пряме та опосередковане валютне регулювання. Валютні обмеження. Інструменти валютного регулювання. Валютна блокада. Валютні інтервенції. Особливості формування валютної системи в Україні.

Поняття платіжного балансу. Рахунок поточних операцій. Рахунок фінансових операцій та операцій з капіталом. Сальдо платіжного балансу та його вплив на формування валютного курсу. Золотовалютні резерви.

Світова та міжнародні валютні системи. Бреттон-Вудська валютна система та її особливості. Ямайська валютна система. Міжнародні ринки фінансових капіталів.

ТЕМА 7. МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ПРОПОЗИЦІЇ ГРОШЕЙ ТА МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА

Загальна модель формування пропозиції грошей. Грошова база та її структура. Обов'язкові резерви банків. Вільні резерви банків. Формування центральним банком грошової бази. Активи та пасиви НБУ. Поняття грошово-кредитного мультиплікатора. Вплив банків на грошово-кредитний мультиплікатор. Вплив небанківських інститутів на грошовий мультиплікатор.

Вплив держави та уряду на пропозицію грошей. Сеньйораж як метод монетизації бюджету. Вплив грошово-кредитної політики на пропозицію грошей.

ТЕМА 8. СУТНІСТЬ ТА ФУНКЦІЇ. ФОРМИ, ВИДИ ТА РОЛЬ КРЕДИТУ

Сутність та структура кредиту. Об'єкт та суб'єкти кредиту. Кредитори та позичальники. Загальні передумови та чинники кредиту.

Функції кредиту. Стадії руху кредиту. Закономірності руху кредиту. Принципи кредитування.

Форми та види кредиту. Критерії класифікації кредиту. Форми кредиту, переваги та недоліки кожної з форм. Види кредиту. Характеристика окремих видів кредиту: комерційного, споживчого, державного, міжнародного, банківського.

Банківський кредит. Класифікація банківських кредитів. Принципи та методи банківського кредитування. Механізм банківського кредитування. Форми забезпечення та страхування банківських кредитів. Характеристика окремих методів банківського кредитування: кредитна лінія, револьверний кредит, контокорент, овердрафт. Консорціум не та паралельне кредитування.

Роль кредиту у ринковій економіці: вплив кредиту на розширення виробництва, розвиток банківської системи, зовнішньоекономічної діяльності. Роль кредиту у грошовій сфері. Кредитна експансія та її роль у економічному зростанні. Монетарна рестрикція та її значення для стримування інфляційних процесів. Соціальна роль кредиту.

ТЕМА 9. ФІНАНСОВІ ПОСЕРЕДНИКИ НА ГРОШОВОМУ РИНКУ

Сутність, функції та основні види фінансових посередників грошового ринку. Об'єктивні передумови становлення й розвитку кредитно-фінансових інститутів. Основні напрями діяльності сучасних універсальних та спеціалізованих кредитно-фінансових установ.

Комерційні банки: сутність, види та принципи діяльності.

Страхові компанії: їх специфіка та форми організації. Об'єкти страхування та особливості їх страхування. Основні операції страхових компаній. Страхові премії.

Пенсійні фонди. Організаційно-правові форми пенсійних фондів. Особливості функціонування пенсійних фондів. Операції пенсійних фондів.

Інвестиційні компанії. Інвестиційні компанії закритого та відкритого типу. Основні операції інвестиційних компаній.

Фінансові компанії. Кредитні спілки. Ломбарди. Добродійні фонди.

Міжбанківські об'єднання, їх роль та значення у функціонуванні кредитних систем. Класифікація міжбанківських об'єднань. Характерні риси міжбанківських об'єднань.

Особливості діяльності фінансових посередників в Україні.

ТЕМА 10. ЦЕНТРАЛЬНІ БАНКИ

Сутність і функції центрального банку. Походження та еволюція центральних банків. Реалізація грошово-кредитної політики. НБУ: його завдання, функції та історія розвитку. Грошово-кредитна політика НБУ. Федеральна резервна система. Банк Англії. Європейський центральний банк.

Грошово-кредитна політика центрального банку – сутність, стратегічні, проміжні й тактичні цілі. Основні типи грошово-кредитної політики. Інструменти грошово-кредитної політики. Тотальна і селективна політика. Таргетування грошових показників, валютного курсу та інфляції. Грошово-кредитна політика в системі державного регулювання економіки.

Система банківського регулювання та нагляду. Принципи Базельського Комітету з питань банківського регулювання. Державна реєстрація банків. Ліцензування банківської діяльності. Економічні нормативи, що регламентують діяльність банків. Вимоги до банків щодо формування резервів. Гарантування банківських депозитів. Вимоги НБУ щодо організації банківського кредитування та грошових розрахунків.

ТЕМА 11. КОМЕРЦІЙНІ БАНКИ

Сутність та роль банків в економіці. Класифікація та функції комерційних банків. Ліцензування банківської діяльності. Організаційна структура банку. Основні показники діяльності комерційних банків.

Загальна характеристика банківських операцій. Пасивні банківські операції. Структура банківських ресурсів. Капітал і фонди банку. Депозити та їх основні види. Недепозитні джерела залучення коштів. Активні операції банків. Основні види активів. Кредитні операції. Інвестиційні операції та їх види. Інвестиційний портфель та інвестиційна політика комерційного банку. Сутність комісійно-посередницьких банківських операцій. Розрахункові операції. Касові операції. Валютні операції. Консультаційні та інші послуги.

Регулювання банківської діяльності в сучасних умовах. Особливості становлення і розвитку банків в Україні.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ З ДИСЦИПЛІНИ «ГРОШІ ТА КРЕДИТ»

Основна

1. Алексеев І. В. Гроші та кредит: навч. посіб. / І. В. Алексеев, М. К. Колісник. К. : Знання, 2009.
2. Банківська система : навч. посіб. / О.І.Береславська, М.О.Кужелев, Л.А. Ключко, О.В.Пернарівський та ін. / за заг. редакцією О.І.Береславської. – Ірпінь, УДФСУ. 2018. – 486 с.
3. Гальчинський А., С. Єщенко, Ю. І. Палкін. Теорія грошей: навчальний посібник. К. : Вища школа 1995. – 471 с.
4. Гребеник Н. Економічний розвиток та оптимізація системи інструментів грошово-кредитної політики в Україні. Механізм грошового та фондового ринків і їх вплив на розвиток економіки України : монографія. / За ред. чл. – кор. НАН України А.І.Даниленка. – К.: Фенікс, 2008. – 442 с.

5. Гроші та кредит : підручник / М.І. Крупка, М.С. Мрочко, Б.М. Вишивана та ін.; [за ред. д-ра екон. наук, проф. М.І. Крупки]. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка. 2011. – 420 с.
6. Гроші та кредит: підручник – 6-те вид.перероб. і доп./ М. І. Савлук, А. М. Мороз, І. М. Лазепко та ін.; За заг.ред. М.І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2011. – 589 с.
7. Гроші, банки та кредит: у схемах і коментарях: навч. посібник / За ред. Луціва Б.Л. – Тернопіль:Карт-бланш, 2000. – 225с.
8. Гроші та кредит: Курс лекцій / За ред. к.е.н., доцента С.І.Кручка. –К.:Дія, 2000. – 132с.
9. Гроші та кредит : Підручник / За ред. проф. Б.С. Івасів. – Тернопіль: Карт-бланш. – 2000. – 510 с.

Додаткова

10. Береславська О.І. Валютна політика України: теорія та практика. Ірпінь. НУДПСУ. 2010. 330 с.
11. Дзюблюк О. В. Організація грошово-кредитних відносин суспільства в умовах ринкового реформування економіки: [монографія] / О. В. Дзюблюк. – К.: Поліграф книга, 2000. – 512 с.
12. Джевонс У. Деньги и механизм обмена / У. Джевонс. – Челябинск: Социум. – 2006. – 188 с.
13. Долан Э. Дж, Дж., Кэмпбелл К. Д., Кэмпбелл Р. Дж. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика : [пер. с англ.] – М. – Л., 1991. – С. 26.
14. Іванов В.М., Софіщенко І.Я. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: Курс лекцій. –К.: МАУП, 2011. –232с.
15. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег. Избранное / Дж. М. Кейнс; вступ. статья Н. А. Макашевой. – М.: Эксмо, 2007. – 960 с.
16. Козюк В. В. Монетарні засади глобальної фінансової стабільності : [монографія] / В. В. Козюк. – Тернопіль : ТНЕУ, „Економічна думка”, 2009. – 728 с.
17. Лагутін В. Д. Бюджетна та монетарна політика: координація в трансформаційній економіці : [монографія] / В. Д. Лагутін. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. – 248 с.
18. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения: Учебник/ Под ред. Л.Н. Красавиной. М.: Финансы и статистика , 2010. – 780 с.
19. Михайлів З.В., Гаталяк З.П., Горбаль Н.І. Міжнародні кредитно-розрахункові відносини та валютні операції. Л.: Львівська політехніка, 2004. – 242 с.
20. Моисеев С. Р. Денежно-кредитная политика: теория и практика: [учеб. пособие] / С. Р. Моисеев. – М.: Московская финансово-промышленная академия, 2011. – 784 с.
21. Никипелов А. Стратегия и тактика денежно-кредитной политики в условиях мирового экономического кризиса / А. Никипелов, М. Головин // Вопросы экономики. 2010. – № 1. – С. 4–20.
22. Руденко Л.В. Міжнародні кредитно-розрахункові і валютні операції:

Підручник. К.: ЦУЛ, 2003. – 615 с.

23. Стельмах В.С., Єпіфанов А.О., Гребеник Н.І., Міщенко В.І. Грошово-кредитна політика в Україні : [монографія] / За ред. В.І. Міщенка. – 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Т-во «Знання», КОО, 2003. – 421 с.

24. Трускова Т.М. Финансы и кредит: Учебное пособие /Под ред. Мельниченко А. М.: Маркетинг, 2001. –352 с.

25. Харрис Л. Денежная теория / Л. Харрис; [общ. ред. и вступ. ст. В. М. Усопкина]; пер. с англ. М. : Прогресс, 1990. – 750 с.

26. Щетинін А. І. Гроші та кредит: Підручник. Видання 4–те, перероблене та доповнене. / А.І. Щетинін. К.: Центр учбової літератури, 2010. – 440 с.

27. Національний банк України. URL.: <https://bank.gov.ua/control/uk/index>

28. Світовий банк. URL.: <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>

29. Міжнародний валютний фонд. URL.: <https://www.imf.org/external/index.htm>

30. Базельський комітет з банківського нагляду. URL.: <https://www.bis.org/bcbs/>

31. Національне рейтингове агентство «Рюрік». URL.: <http://rurik.com.ua/>

32. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України. URL: <http://www.dfp.gov.ua>

33. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.ssmc.gov.ua>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Додаткове вступне випробування проводиться у строки та згідно з Правилами прийому на навчання до Університету Державної фіскальної служби в 2019 році.

Форма проведення – тестова.

Кількість тестових завдань в екзаменаційному білеті – 25.

Кожне завдання передбачає чотири варіанти відповіді, один із яких правильний.

Тривалість тестування – 1 астрономічна година.

Складеним вважається додаткове вступне випробування, за результатами якого вступник набрав не менше 50% від загальної кількості балів.

Максимальна кількість балів, яку може набрати вступник за результатами додаткового вступного випробування становить 100 балів, правильна відповідь на один тест – 4 бали.

Кількість вірно виконаних тестових завдань	Кількість балів, отриманих за результатами додаткового вступного випробування	Еквівалент оцінки за 2-бальною шкалою
22-25	90-100	зараховано
18-21	70-80	
13-17	50-60	
Менше 13	Менше 50	Не зараховано

Зразок екзаменаційного білета додатково вступного випробування

**ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
для здобуття ступеня вищої освіти «Магістр»
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №1

1. Пенсійні фонди – це:

- А) фінансові посередники, що спеціалізуються на управлінні вільними грошовими коштами інвестиційного призначення;
- Б) посередники, що працюють на кооперативних засадах і спеціалізуються на задоволенні потреб своїх членів, переважно підприємств малого і середнього бізнесу будь-якої форми власності;
- В) спеціалізовані фінансові посередники, які на договірній основі акумулюють кошти юридичних і фізичних осіб у цільові фонди, з яких здійснюють виплати громадянам після досягнення певного віку;
- Г) фінансові посередники, що спеціалізуються на купівлі у фірм права на вимогу боргу

2. Які податки та збори, встановлені законодавством, є обов'язковими до сплати на всій території України?

- А) місцеві податки та збори;
- Б) загальнодержавні податки та збори;
- В) прямі податки та збори;
- Г) непрямі податки та збори.

3. Платежі, що не відносяться до неподаткових надходжень до бюджету Японії?

- А) непрямі податки;
- Б) платежі від орендної плати;
- В) платежі від продажу земельних ділянок та іншої нерухомості;
- Г) пені, штрафи.

4. Чим характеризується бюджетний профіцит?

- А) рівновагою доходів і видатків;
- Б) перевищенням доходів над видатками;
- В) переважанням видатків над доходами;
- Г) правильної відповіді немає.

5. Згідно якого принципу кредит надається під строго визначений об'єкт кредитування?

- А) поворотності;
- Б) строковості;
- В) платності;
- Г) цільового використання.

6. В якому випадку утворюється дефіцит державного бюджету?

- А) витрати держави зменшуються;
- Б) сума податкових надходжень скорочується;
- В) сума витрат держави перевищує суму податкових надходжень;
- Г) збільшення видатків держави.

7. Що розуміють під поняттям «бюджетне регулювання»:

- А) повноваженні, яке надане розпоряднику бюджетних коштів;
- Б) балансування бюджетів, що входять до складу бюджетної системи;
- В) сукупності усіх юридичних норм, які визначають бюджетний устрій країни;
- Г) фінансування відповідно до бюджетного призначення.

8. Який трансферт використовується для вирівнювання доходної спроможності місцевого бюджету?

- А) субсидія;
- Б) бюджетний розпис;
- В) субвенція;
- Г) базова дотація.

9. Сплачуючи придбання комп'ютера в кредит, гроші виконують функцію:

- А) засобу платежу;
- Б) засобу накопичення;
- В) засобу обігу;
- Г) усі відповіді вірні.

10. При зниженні золотого вмісту валюти відбувається:

- А) її девальвація;
- Б) її ревальвація;
- В) її нуліфікація;
- Г) її деномінація.

11. Тривале і швидке знецінення грошей внаслідок надмірного збільшення їх маси в обороті - це визначення:

- А) деномінації;
- Б) інфляції;
- В) дефляції;
- Г) стагфляції.

12. У чому полягає сутність місцевих бюджетів?

- А) балансові розрахунки доходів і витрат, що мобілізуються й витрачаються на відповідній території;
- Б) головний централізований фонд грошових коштів держави;
- В) кошти підприємств і населення;
- Г) це міжбюджетні розрахунки та субвенції.

13. Що включає в себе термін "фінансовий контроль"?

- А) сукупність дій та операцій щодо перевірки фінансів суб'єктів господарювання та держави з використанням спеціальних форм та методів організації;
- Б) контроль за дотриманням законодавчих актів країни;
- В) сукупність методів та способів формування фондів фінансових ресурсів;
- Г) аналіз основних показників діяльності суспільства.

14. По повноті конвертації валюти поділяються на:

- А) валюти з прямої і непрямой конвертацією;
- Б) оборотні і необоротні валюти;
- В) валюти з повною і частковою конвертацією;
- Г) валюти з офіційною та фіксованою конвертацією.

15. Існують наступні шляхи становлення центральних банків:

- А) раціоналістичний;
- Б) еволюційний та директивний;
- В) статичний та директивний;
- Г) раціоналістичний та еволюційний.

16. Вперше в світовій практиці центральний банк було створено у:

- А) Англії;
- Б) Швейцарії;
- В) Швеції;
- Г) Німеччині.

17. Обов'язковими характеристиками простого векселя виступають:

- А) безумовність, грошове зобов'язання, виконання в письмовому виді;
- Б) виконання в письмовій формі, грошове зобов'язання, строковість;
- В) грошове зобов'язання, безумовність, строковість;
- Г) строковість, безумовність, товарне забезпечення.

18. Співвідношення між двома валютами, що виникає відносно третьої валюти, має назву:

- А) валютний паритет;
- Б) крос-курс;
- В) валютний курс;
- Г) фіксинг.

19. Грошова система - це:

- А) сукупність платежів у національній та іноземній валютах;
- Б) сукупність фінансових та кредитних установ в країні;
- В) форма організації грошового обороту, встановлена загальнодержавними законами;
- Г) процес безперервного руху грошей між суб'єктами економічних відносин у суспільному відтворенні.

20. Кредит овернайт надається для:

- А) стабілізації кредитного ринку;
- Б) формування ресурсів банківської установи;
- В) підтримки короткострокової ліквідності комерційного банку;
- Г) для поповнення регулятивного капіталу банку.

21. Українська національна грошова одиниця – гривня є:

- А) вільноконвертованою валютою;
- Б) конвертованою за поточними операціями;
- В) неконвертованою валютою.
- Г) має лише внутрішню конвертованість.

22. Джерелами формування статутного капіталу НБУ є:

- А) кредити міжнародних фінансових організацій;
- Б) кошти обов'язкових резервів;
- В) доходи його кошторису, а за необхідності – Державний бюджет України;
- Г) депозити банків.

23. Що таке міжбюджетні трансферти?

- А) кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету іншому;
- Б) різновид довготермінового кредиту, що погашається клієнтом у розстрочку;
- В) розмір витрат на розрахункову одиницю;
- Г) субсидії, субвенції, податкові платежі для населення території.

24. Яке із наведених визначень відповідає поняттю 'валютний курс' ?

- А) ціна грошової одиниці однієї країни, що виражається в грошових одиницях інших країн;
- Б) співвідношення між грошовими одиницями різних країн за їх купівельною силою;
- В) форма організації грошових відносин між країнами;
- Г) гарантована державою можливість обміну національної валюти на іноземну.

25. Що таке субсидія?

- А) форма перерозподілу і використання фінансових ресурсів між бюджетами;
- Б) форма фінансової допомоги держави місцевим органам влади, що надається з метою забезпечення виконання наперед визначених завдань або цільових програм;

- В) вид допомоги у грошовій або натуральній формі, що надається із коштів державного чи місцевого бюджетів;
- Г) податкові платежі до місцевих бюджетів.

Голова фахової атестаційної комісії _____ О.І. Береславська